

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради ліцею
Протокол №1 від «28» серпня 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник КЗ ЛОР «Львівський ліцей
з посиленою військово-фізичною
підготовкою імені Героїв Крут»
полковник **Юрій ГУСАР**
наказ №253-од від
«28» серпня 2025 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

комунального закладу Львівської обласної ради
«Львівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою
імені Героїв Крут» для 8 класу (базова середня освіта, НУШ)
та 9–11 класів (базова і профільна середня освіта)

на 2025-2026 навчальний рік

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський ліцей з
поширеною військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут»
для 8 класу (базова середня освіта, НУШ)
та 9–11 класів (базова і профільна середня освіта)

Освітня програма Ліцею на 2025–2026 навчальний рік побудована з урахуванням перехідного періоду: для 8 класу діє новий Державний стандарт базової середньої освіти (НУШ, постанова КМУ №898 від 30.09.2020), а для 9–11 класів – Державний стандарт 2011 року. Водночас враховано Стандарт спеціалізованої освіти військового спрямування (наказ МОУ №188 від 02.07.2021) та проект Типової освітньої програми військового профілю (2025), у разі офіційного затвердження якого Ліцей внесе зміни в освітню програму відповідно до нового документа. Таким чином, у 2025–2026 н.р. застосовується гібридна модель освітньої програми Ліцею.

Розділ I. Освітня програма для 8 класу (НУШ)

1. Пояснювальна записка

Освітня програма ліцею для 8 класу, розроблена відповідно до концепції Нової української школи (НУШ), спрямована на формування всебічно розвиненої, свідомої, відповідальної особистості, здатної до саморозвитку, лідерства та служіння українському суспільству. Впровадження принципів НУШ у військову освіту поєднує інноваційні підходи до навчання з традиційними цінностями військової підготовки, дисципліни та патріотичного виховання.

Програма передбачає формування ключових компетентностей, необхідних для успішної адаптації випускників у сучасному світі: критичне мислення, комунікативні навички, цифрову грамотність, підприємливість, екологічну свідомість, фізичну витривалість і соціальну відповідальність. Особлива увага приділяється розвитку громадянських компетентностей, військово-патріотичного виховання та формуванню стратегічного мислення, необхідного для ефективної діяльності у сфері національної безпеки й оборони.

Інтеграція ідей НУШ у військовий ліцей забезпечує сучасний, діяльнісний підхід до навчання, що базується на практичному застосуванні знань, міждисциплінарній інтеграції та використанні інноваційних освітніх технологій. Формування особистості ліцеїста відбувається через виховання лідерських якостей, розвиток самодисципліни, відповідальності та готовності до служби на благо України.

Освітня програма для НУШ-8-х класів Ліцею, окреслює підходи до планування й організації закладу освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі - Державний стандарт).

2. Загальні положення.

Освітня програма комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут» для 8-го класу НУШ (далі – Освітня програма) розроблена на основі:

Закону України «Про освіту»

Закону України «Про повну загальну середню освіту»

Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 (далі – Державний стандарт);

Стандарту спеціалізованої освіти військового спрямування для військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 02.07.2021 р. № 188 (далі – Стандарт спеціалізованої освіти військового спрямування);

Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 р. № 1120;

Типової освітньої програми для військових (військово-морських) ліцеїв, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 17.05.2022 р. № 122;

Положення про військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. № 672.

Освітня програма ліцею містить комплекс освітніх компонентів, які забезпечують досягнення учнями 8 класу ліцею обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом та Стандартом спеціалізованої освіти військового спрямування.

Освітня програма ліцею визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчального плану для 8 класу (Таблиця 1);

очікувані результати навчання учнів, подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 2;

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

3. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти в ліцеї за освітньою програмою для 8 класу НУШ

Навчання за освітньою програмою у ліцеї можуть розпочинати здобувачі освіти, які на момент зарахування до ліцею досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті для 7 класу, що підтверджено відповідним

документом (табелю), та які здали вступні випробування, визначені Правилами прийому до ліцею.

4. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти для 8 класу складає 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані ліцею (Додаток 1).

Робочий навчальний план розроблено на основі Додатку 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 р. № 1120.

Згідно зі статтею 2 розділу III Стандарту спеціалізованої освіти військового спрямування, змінено розподіл годин між освітніми галузями базового навчального плану у межах 25 % від загального обсягу навчального навантаження, та визначено зміну в переліку предметів освітньої галузі «Технології», а саме уведено інтегрований курс «Основи топографії та орієнтування» (з використанням геоінформаційних систем і технологій), спрямований на здобуття ліцеїстами знань, умінь і навичок військового спрямування, замість предмета «Трудове навчання (технології)».

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу освіти за 6-денним навчальним тижнем. Вивчення предметів, які мають неповну кількість годин на тиждень буде проводитись таким чином: 0,5 годин на тиждень – протягом одного семестру, 1,5 (3,5) годин на тиждень – протягом одного семестру 2 (3) години на тиждень, протягом іншого семестру – 1 (4) година на тиждень.

Змістове наповнення предметів «Фізична культура», «Початкова військова підготовка», «STEM» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей здобувачів освіти, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення.

5. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітній процес організовується у закладі освіти в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Освітня програма ліцею передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку. Особливий акцент здійснюється на здатність ліцеїстів встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити умовисновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1. вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і

письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження;

2. здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5. інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6. екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища;

9. громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними

10. проявами дискримінації, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя; культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької

творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

6. Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу в ліцеї є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок та інші форми: екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо, а також заняття з елементами командно-тактичних ігор, командно-штабних навчань, групових вправ та аналізу проведених дій за стандартами ЗСУ і НАТО.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії тощо. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання

експериментально-практичних робіт).

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Екскурсії в першу чергу покликані показати здобувачам освіти практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео- уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

7. Опис інструментів оцінювання навчальних досягнень ліцеїстів

Навчальні досягнення здобувачів у 8-му класі здійснюються у бальному оцінюванні, яке передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне,

недискримінаційне та доброзичесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання учнів 8-х класів. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагоги керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення ліцеїстами результатів навчання здобувачів освіти 8-х класів застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 1). Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Поточне та формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання – це постійний процес отримання й надання зворотного зв'язку здобувачів освіти щодо успішності їхнього навчального поступу. Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації: спостереження за процесом навчання, тестування, діагностувальні роботи, портфоліо та інше.

Оцінювання може бути як формальним, так і неформальним, і повинно відповідати цілям та завданням, які встановлені для конкретного предмета, його здійснюють у різних формах (оцінювання вчителем, взаємооцінювання, самооцінювання).

Поточне та формувальне оцінювання здійснюють постійно й системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації оцінювання:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

2. Ознайомлення здобувачів освіти з критеріями оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

3. Надання здобувачам освіти зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці

досягнень ліцеїста / ліцеїстки. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з ліцеїстами індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

4. Створення умов для формування вміння здобувачів освіти аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

5. Коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб школярів.

Оцінювання «в процесі» є важливою складовою навчального процесу, оскільки воно відбиває реальний навчальний досвід здобувача освіти та дозволяє вчителю зрозуміти, як краще підготувати ліцеїстів до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти може відбуватися в такі способи: усний (опитування індивідуальне, групове тощо), письмовий (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти), практичний (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей з використанням електронних засобів навчання тощо).

Щоденник спостережень не є регламентованим документом, однак це зручний інструмент для формування оцінювання, його розробляє вчитель на власний розсуд. Фіксує на певному уроці результати навчання в щоденнику спостережень, вчитель визначає, з якою групою загальних результатів навчання з Державного стандарту співвідноситься той чи той очікуваний результат.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення ліцеїстами принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Особливості поточного та формуального оцінювання в ліцеї:

всі поточні оцінки фіксуються в електронному журналі ІКАС «Єдина школа»;

система автоматично формує середні бали навчальних взводів (класів), на підставі яких узагальнюються дані про успішність паралелей класів та навчальних рот;

згенеровані системою середні бали та узагальнені на їх основі дані використовуються адміністрацією для аналізу динаміки успішності;

середні бали є критерієм не лише індивідуальної, а й командної результативності.

Таким чином, у ліцеї практикується розширене трактування поняття «формувальне оцінювання»: поточні оцінки, що виставляються в електронному журналі ІКАС «Єдина школа», використовуються не лише для відстеження індивідуальних освітніх траєкторій ліцеїстів, а й для формування середніх балів класів і навчальних рот. Середні бали щотижня аналізуються у навчальних підрозділах та щомісяця – на рівні ліцею, слугуючи основою для визначення рейтингу взводів і рот. Такий підхід перетворює формувальне оцінювання на важливий засіб виховання командної мотивації, колективної відповідальності та змагального духу, що є складовими військово-профільної освіти.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Рішення щодо оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента приймається і ухвалюється педагогічною радою закладу освіти.

Семестрове оцінювання передбачає оцінювання груп загальних результатів та загальну оцінку результатів навчання. Здійснюють його з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень здобувача освіти. Загальна оцінка результатів навчання виставляється на основі оцінювання груп загальних результатів. Проведення окремої семестрової атестації не проводиться.

Річне оцінювання здійснюють на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень здобувача освіти протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до начальника Ліцею із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом начальника Ліцею створюється комісія та затверджується графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада Ліцею. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо ліцеїстові не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання начальник Ліцею видає відповідний наказ.

Результати річного оцінювання відображають у Свідоцтві досягнень за системою (шкалою), визначеною законодавством: результати позначають цифрами від 1 до 12.

Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснювати на позитивному ставленні до кожного школяра, і враховувати не рівень недоліків та прорахунків а рівень особистих досягнень.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Якщо рівень результатів навчання ліцеїста / ліцеїстки визначити неможливо через його / її тривалу відсутність, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

У ліцеї система внутрішнього забезпечення якості освіти і освітньої діяльності складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Основними завданнями системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ліцеї є:

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища ліцею; оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

В ліцеї передбачено використання набору кваліметричних показників, які є вимірниками якості освіти:

- середній бал успішності;

- динаміка успішності (діаграма щотижневих, щомісячних, семестрових і річних показників середніх балів) окремих ліцеїстів і

навчальних підрозділів;

показники ступеня навченості і якості знань ліцеїстів;

відповідність результатів внутрішнього підсумкового оцінювання (семестрового та річного) результатам зовнішнього незалежного оцінювання.

Таким чином, середній бал класів і підрозділів, сформований в ІКАС «Єдина школа», входить до системи кваліметричних показників. Він є підставою для щотижневих підсумків у навчальних ротах і щомісячних у ліцеї; ця практика інтегрує принципи НУШ (формувальне оцінювання) із військово-ліцейською моделлю (змагальність, колективна відповідальність).

9. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу та застосування педагогічних технологій

Освітній процес в ліцеї забезпечений навчальними програмами, розробленими на основі модельних навчальних програм для 5-9 класів Нової української школи. Перелік навчальних програм подано в Таблиці 4.

Таблиця 4

Перелік навчальних програм

№ з/п	Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено
1.	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)	Наказ МОН від 24.07.2023 № 883
2.	Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Т. Яценко, В. Пахаренко, І. Тригуб, О. Слижук)	Наказ МОН від 24.12.2024 № 1787
3.	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.)	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
4.	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	Наказ МОН від 24.07.2023 № 883
5.	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	Наказ МОН від 24.07.2023 № 883
6.	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Соболев В. І.)	Наказ МОН від 24.07.2023 № 883
7.	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.)	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОН від 11.04.2022 № 324
8.	Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Максимович З. Ю., Білик М. М., Варениця Л. В., Коваль Г. С., Микитеск О. М., Ординович М. Б., Созанський А. В., Шевців В. Ф.)	Наказ МОН від 20.02.2023 № 184

№ з/п	Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено
9.	Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Лашевська Г. А.)	Наказ МОН від 16.08.2023 № 1001
10.	Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О., Охредько О. Е., Сирцова О. М., Тарасюк Т. Д.)	Наказ МОН від 27.11.2023 № 1449
11.	Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.)	Наказ МОН від 16.08.2023 № 1001
12.	Модельна навчальна програма «Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Кравчук В. М., Танчин І. З.)	Наказ МОН від 14.08.2024 № 1138
13.	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.)	Наказ МОН від 06.09.2023 № 1090
14.	Навчальна програма інтегрованого курсу «Основи топографії та орієнтування» для 8-9 класів спеціалізованих закладів загальної середньої освіти військового спрямування.	Схвалена пед.радою ліцею (Протокол №1 від 25.08.2022) і затверджена начальником ліцею
15.	Модельна навчальна програма «STEM. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Засекіна Т. М., Коршунова О. В., Василяшко І. П.)	Наказ МОН від 14.08.2024 № 1138
16.	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	Наказ МОН від 16.08.2023 № 1001
17.	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Василенко С. В., Колотій Л. П.)	Наказ МОН від 24.12.2024 № 1787
18.	«Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кузнєцова А.Я., Довгань А.І., Часнікова О.В., Шніцер О.П., Тригуб О.В., Гірченко Т.Д., Шабанова О.В., Харченко А. М., Нагайчук Н. Г.)	Наказ МОН від 24.12.2024 № 1787
19.	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженков Є.В., Бідний М.В., Ребрина А.А., Данільченко В.О., Коломось Г.А., Дутчак М.В.)	Наказ МОН від 22.08.2024 року № 1185

№ з/п	Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено
20.	Навчальна програма курсу за вибором «Початкова військова підготовка» для закладів спеціалізованої загальної середньої освіти військового спрямування (8-9 класи). Автор: Литвин О., вчитель предмету «Захист України», (методист навчального відділу) Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І.Г.Харитоненка Державної прикордонної служби України, спеціаліст вищої категорії.	Педагогічною радою ліцею, на основі навчальної програми курсу за вибором «Початкова військова підготовка» 8 (9) клас, автор ФУКА М.М., схваленої науково-методичною радою з питань освіти МОН України (протокол № 2 від 11.07.2019 року, лист ІТІЗО № 22.1/12-Г-641 від 12.07.2019 р.)

Завдання освітніх ліній у 8-х класах реалізуються на основі тематичного планування за принципом методичного конструктора та інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу. Основними формами організованої освітньої діяльності здобувачів освіти є щоденні інтегровані заняття, підгрупові предметні заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні за принципом методичного конструктора. Відповідно до навчальної програми предмета/інтегрованого курсу вчитель здійснює календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання. Учитель може, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати місце теми в системі уроків, кількість годин на вивчення окремих тем.

Контроль виконання педагогічними працівниками та учнями (учнем) освітньої програми (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану), згідно з частиною четвертою статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», здійснює керівник закладу освіти.

У зв'язку із викликами, пов'язаними з умовами воєнного стану в Україні, епідеміологічними та іншими загрозами, у календарно-тематичному

плануванні з предметів/інтегрованих курсів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах дистанційного та змішаного навчання, розширення можливостей для опанування навчальним матеріалом, у тому числі за індивідуальними програмами.

Педагогічні технології для формування ключових компетентностей:

- проєктивні, пов'язані з екологією та здоровим способом життя (природничі предмети);
- інформаційно-комунікаційні (всі предмети);
- комунікативні (іноземні мови);
- моделювання реальних життєвих ситуацій (природничо-математичні предмети);
- використання завдань підприємницького змісту (оптимізаційні задачі) – математика, економіка, фізика.

Освітня програма ліцею передбачає досягнення ліцеїстами результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти та Стандартом спеціалізованої освіти військового профілю.

Розділ II. Освітня програма для 9–11 класів (перехідна)

Пояснювальна записка

Освітня програма для 9–11 класів у 2025–2026 н.р. базується на Державному стандарті 2011 року, Типових освітніх програмах для закладів загальної середньої освіти II–III ступенів (2018), а також Стандарті спеціалізованої освіти військового спрямування (наказ МОУ №188). Програма включає традиційні компоненти загальної середньої освіти та поглиблену військово-фізичну підготовку.

1. Загальні положення.

1.1. Освітня програма комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут» (далі – Освітня програма ліцею) розроблена на основі:

Закону України «Про освіту»

Закону України «Про повну загальну середню освіту»

Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392 (далі – Державний стандарт);

Стандарту спеціалізованої освіти військового спрямування для військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 02.07.2021 р. № 188 (далі – Стандарт спеціалізованої освіти військового спрямування);

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. №405;

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 408;

Типової освітньої програми для військових (військово-морських) ліцеїв, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 17.05.2022 р. № 122;

Положення про військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. № 672.

1.2. Освітня програма ліцею містить комплекс освітніх компонентів, які забезпечують досягнення учнями 9-11 класів ліцею обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом та Стандартом спеціалізованої освіти військового спрямування.

1.3. Освітня програма ліцею визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором

тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів для 9-11 класів (Додатки 1, 2, 3, 4);

очікувані результати навчання учнів, подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці (Додаток 5);

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти складає:

а) допрофільної підготовки ліцеїстів на рівні базової середньої освіти (9 класи) – 1260 годин/навчальний рік;

б) профільної середньої освіти для 10-11 класів – 2660 годин / навчальний рік: для 10-х класів - 1330 годин/ навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочих навчальних планах ліцею (Додатки 2, 3, 4).

3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Очікувані результати навчання передбачені в рамках навчальних програм (накази МОН України від 14.07.2016 р. №826, 23.10.2017 р. №1407 та від 24.11.2017 р. №1539).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті та Стандарті спеціалізованої освіти військового спрямування, визначено завдання кожного вчителя – формування ключових компетентностей учнів у рамках кожної освітньої галузі:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Вимоги до ключових компетентностей у ліцеї як спеціалізованому закладі військового профілю доповнюються переліком компетентностей та результатів навчання, яких мають досягти ліцеїсти військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою за військовим профілем з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти відповідно до державних стандартів.

Вимоги до компетентностей і результатів навчання визначені у додатку до Стандарту спеціалізованої освіти військового профілю, та включають у себе

загальні вимоги, конкретизовані у обов'язкових вимогах для 8-9 і 10-11 (12) класів, зокрема:

Загальні вимоги до компетентностей	Обов'язкові вимоги до компетентностей	
	8 – 9 класи	10 – 11 (12) класи
1	2	3
Здатність ліцеїстів застосовувати набуті професійні компетентності		
Знання основ нормативно-правового забезпечення захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини	Знає основні нормативно-правові акти з наряду забезпечення захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, вміє на практиці застосовувати набуті знання.	Знає основні нормативно-правові акти з наряду забезпечення захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, аналізує, узагальнює, оцінює їх значення і вплив на хід історії та політичну ситуацію, вміє застосовувати на практиці набуті знання.
Засвоєння основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги	Має знання з основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, співпрацює з іншими особами для здобуття підтримки, досягнення результату діяльності, спрямованої на збереження безпеки, здоров'я і добробуту.	Має знання з основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, демонструє свідоме використання знань для досягнення визначеного результату, визначає шляхи для реалізації цілей.
Здатність ліцеїстів визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей		
Здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей	Усвідомлює власні освітні потреби та цінність нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і раціонально використовує ресурси для розвитку компетентностей.	Усвідомлює власні освітні потреби та цінності нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і раціонально використовує ресурси для розвитку компетентностей.

1	2	3
Планування майбутнього	Формулює цілі та завдання для власного розвитку, розробляє плани для їх досягнення, моделює власну освітню траєкторію, прогнозує і мінімізує ризики, приймає рішення та оцінює їх ефективність, проектує власну професійну діяльність відповідно до своїх здібностей, переваг і недоліків.	Визначає цілі навчальної діяльності, способи і засоби їх досягнення, планує та організовує навчально-пізнавальну діяльність, моделює власну освітню траєкторію, працює над самовдосконаленням, адаптується до змінних умов діяльності, здійснює рефлексію власної діяльності.
Спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно	Співпрацює з іншими, розуміє і враховує погляди та емоційний стан інших учасників групи; виявляє ініціативність, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує під керівництвом педагога доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності.	Виявляє конструктивну активність і відповідальність за прийняття виважених рішень під час власної і групової діяльності, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує самотійно доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності.
Здатність ліцеїстів критично і системно мислити		
Уміння аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, використовує наукові відомості для досягнення мети проєктно-технологічної діяльності.	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, критично оцінює наслідки використання сучасних технологій.
Уміння розпізнавати спроби	Виокремлює очевидну та приховану інформацію, розрізняє об'єктивні факти	Визначає якість і достовірність інформації на основі власного досвіду,

1	2	3
маніпулювання даними	і суб'єктивні судження, розпізнає деякі прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх.	критично сприймаючи думки інших осіб розрізняє елементи маніпуляції та пропаганди і уникає їх.
Здатність ліцеїстів приймати рішення		
Здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення	Виявляє налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків, аналізує за допомогою педагога або іншої особи ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації.	Аналізує самостійно ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації, розробляє і використовує індивідуальні стратегії, які передбачають вибір способів розв'язання проблем та оцінювання результатів.
Уміння досягати поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків	Усвідомлює потребу врахування ризиків, аналізує з допомогою вчителя чи інших осіб діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив на громаду, виконує різні ролі в групі.	Самостійно аналізує діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми, несе відповідальність за кінцевий результат власної і групової діяльності, виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив на громаду, виконує різні ролі в групі.
Здатність ліцеїстів продукувати нові ідеї		
Здатність мислити креативно	Генерує ідеї для розв'язання навчальної / життєвої проблеми у воєнній сфері, оцінює можливості їх реалізації, прагне вдосконалювати результати людської діяльності.	Виявляє ініціативність, відкритість до нових ідей, впевненість і рішучість під час реалізації власних ідей; визнає своїх таланти, здібності, уміння і демонструє їх у праці і творчості, прагне вдосконалювати результати людської діяльності.

1	2	3
Здатність добродісно використовувати чужі ідеї та їх доопрацювати	Моделює свою поведінку як активного і відповідального члена громадянського суспільства, який розуміє неприпустимість недобродісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей.	Моделює свою поведінку як активного і відповідального члена громадянського суспільства, який розуміє неприпустимість недобродісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей.
Застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей	Трансформує здобуті знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу) з новими якостями, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до реалізації соціальних послуг, адаптувати їх до нагальних потреб суспільства.	Трансформує здобуті знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу), розвиває нові ідеї та можливості для створення технологій (систем) воєнної справи, досліджує та експериментує з інноваційними підходами.
Морально-психологічна готовність		
Морально-психологічна готовність до захисту України	Виявляє морально-психологічну готовність та спроможність виконувати покладені на нього завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати психологічне навантаження.	Виявляє морально-психологічну готовність та спроможність виконувати покладені на нього завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати психологічне навантаження.
Здатність регулювати власні емоції	Виявляє здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, готовність до пошуку компромісів.	Здійснює емоційну саморегуляцію, керує власними емоціями в типових ситуаціях спілкування, характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану, виявляє здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших,

1	2	3
		сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, готовність до пошуку компромісів.
Здатність ліцеїстів ефективно здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі		
Створення власних висловлювань (в усній та письмовій формах) на військову тематику	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику.	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику, використовує потрібну інформацію для самостійно визначених цілей.
Презентація результатів власної діяльності	Презентує результати власної діяльності, дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, керує власними емоціями.	Презентує результати власної діяльності, чітко дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, керує власними емоціями.
Участь у дискусіях	Аналізує факти і судження, визначає вплив окремих деталей на слухача, обґрунтовує власну позицію, конструктивно спілкується.	Аналізує факти і судження, розуміє підтекст отриманої інформації, обґрунтовує власну позицію, вміє побудувати ефективну комунікацію.
Спілкування іноземними мовами	Читає, слухає та розуміє тексти іноземною мовою, створює власні повідомлення.	Розуміє усні та письмові повідомлення іноземною мовою, бере участь у спілкуванні, створює власні висловлювання.

Формування у ліцеїстів таких ключових компетентностей як уміння вчитися, ініціативність та підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності, а також

компетентностей і результатів навчання, визначених Стандартом спеціалізованою освіти військового профілю, буде здійснюватися засобами всіх предметів, з акцентом на такі предмети як «Захист України», «Початкова військова підготовка» та «Фізична культура».

Ліцейне середовище сформоване з врахуванням наскрізних ліній, які є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допоможуть формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується в ліцеї через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
	в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Забезпечення процесу формування компетентностей в ліцеї буде здійснюватися через: діяльну спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичну спрямованість навчання, встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності, встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-

діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу в ліцеї є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок та інші форми: екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо, а також заняття з елементами командно-тактичних ігор, командно-штабних навчань, групових вправ та аналізу проведених дій за стандартами ЗСУ і НАТО.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формують висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

У ліцеї система внутрішнього забезпечення якості освіти і освітньої діяльності складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Основними завданнями системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ліцеї є:

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища ліцею;

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Показники (вимірники) освітньої програми

Об'єкт контролю	Процедури контролю	Періодичність контролю
Розвиток вмінь учнів критично мислити	Аналіз уроків вчителів суспільно-гуманітарних та інших предметів, занять з предмета «Захист України»	Упродовж навчального року
Активна громадянська позиція учня	Участь учнів в конференціях, круглих столах, форумах, брифінгах, квестах.	Упродовж навчального року
Спілкування у багатокультурному середовищі	Відвідування виставок, музеїв, театрів, участь у презентаціях письменників та художників краю	Упродовж навчального року
Уміння працювати в команді	Аналіз занять вчителів з використання проєктивних технологій, інтерактивного навчання	Упродовж навчального року

В ліцеї передбачено використання набору кваліметричних показників, які є вимірниками якості освіти:

середній бал успішності;

динаміка успішності (діаграма щотижневих, щомісячних, семестрових і річних показників середніх балів) окремих ліцеїстів і навчальних підрозділів;

показники ступеня навченості і якості знань ліцеїстів;

відповідність результатів внутрішнього підсумкового оцінювання (семестрового та річного) результатам зовнішнього незалежного оцінювання.

У межах системи внутрішнього забезпечення якості освіти ліцею результати поточного та формуального оцінювання, зафіксовані в електронному журналі ІКАС «Єдина школа», автоматично агрегуються у вигляді середніх балів навчальних класів і рот. Ці показники щотижня обговорюються у навчальних підрозділах та щомісяця – на загально-ліцейному рівні, використовуючись для моніторингу динаміки успішності, ухвалення управлінських рішень і визначення рейтингу підрозділів. Такий підхід забезпечує інтеграцію індивідуальних освітніх результатів у колективний вимір, підсилює командну мотивацію та формує змагальний дух ліцеїстів, що відповідає специфіці військово-профільної освіти.

Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу та застосування педагогічних технологій

Освітній процес в ліцеї забезпечений оновленими 2022 року навчальними програмами для 8-11 класів, що затверджені МОН України від 14.07.2016 р. №826, 23.10.2017 р. №1407 та від 24.11.2017 р. №1539, а саме:

I. Навчальні програми для 5-9 класів: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

II. Навчальні програми для 10-11 класів: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Перелік навчальних програм подано в Додатку 5.

Відповідно до навчальної програми предмета/інтегрованого курсу вчитель здійснює календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти, міста, району чи області є неприпустимим.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту предмета в підручнику. Учитель може, відповідно до того, 1 як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати місце теми в системі уроків, кількість годин на вивчення окремих тем.

Контроль виконання педагогічними працівниками та учнями (учнем) освітньої програми (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану), згідно з частиною четвертою статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», здійснює керівник закладу освіти.

У зв'язку із викликами, пов'язаними з умовами воєнного стану в Україні, епідеміологічними та іншими загрозами, у календарно-тематичному плануванні з предметів/інтегрованих курсів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах дистанційного та змішаного навчання, розширення можливостей для опанування навчальним матеріалом, у тому числі за індивідуальними програмами.

Педагогічні технології для формування ключових компетентностей:

- проєктивні, пов'язані з екологією та здоровим способом життя (природничі предмети);
- інформаційно-комунікаційні (всі предмети);
- комунікативні (іноземні мови);
- моделювання реальних життєвих ситуацій (природничо-математичні предмети);
- використання завдань підприємницького змісту (оптимізаційні задачі) – математика, економіка, фізика.

Освітня програма ліцею передбачає досягнення ліцеїстами результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти та Стандартом спеціалізованої освіти військового профілю.

Над освітньою програмою працювали:

Заступник начальника ліцею з навчальної роботи

підполковник _____ Тарас ГРИЦЕВИЧ

Методист,

вчитель хімії _____ Марія ДЗЕВЕНКО